

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

***Гімн – символ єдності
держави***

Бібліографічна довідка

Славутич 2023

Дана бібліографічна довідка підготовлена відділом бібліотечно–бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно–інформаційного центру м. Славутича.

Посібник містить, інформацію про історію написання Державного гімну України, видання та статті, присвячені цій темі, розробки уроків, позакласних заходів, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л. І., Соловйова Л. О.

Відповідальний

за випуск:

Портная Н. В.

*Державний Гімн України – символ волі
та незламності нашого народу.*

Гімн – урочиста пісня, яка прославляє та вшановує народ, державу чи високу ідею. У сучасному світі державний гімн є одним із найважливіших державних та національних символів, таких, як герб, прапор. Це – атрибути державності.

Державним гімном нашої держави є пісня «Ще не вмерла України і слава, і воля»: слова Павла Чубинського, музика Михайла Вербицького. Офіційна музична редакція ухвалена Верховною Радою 15 січня 1992 року, текст гімну затверджено Законом України «Про Державний гімн України» 6 березня 2003 року.

26 лютого 2022 року Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти закликала музикантів включати в концертні програми та виконувати державний гімн України в підтримку українського народу.

Звучання гімну України відображається на урочистих заходах, спортивних змаганнях, офіційних церемоніях та інших подіях, які символізують державність та єдність українського народу.

Слова українського гімну протягом десятиліть змінювалися, сьогодення версія звучить так:

Ще не вмерла України і слава, і воля.
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.
Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Текст гімну України

Чубинський П. Ще не вмерла Україна / Павло Чубинський //...Ота стежина в нашім краю: Антологія поетів Київщини, присвячена 75-річчю утворення Київської області. – КОТО «Культура». – Біла Церква: Буква, 2007. – С. 173.

Чубинський П. «Ще не вмерла Україна...» / Павло Чубинський // Хрестоматія з української літератури. Кн. 1 / уклад. І. Жебка, М. Жебка. – К.: Наук. думка, 1997. – С. 153. – (Шкільна б-ка).

Чубинський П. «Ще не вмерла Україна...» / Павло Чубинський // Шляхи сподівань: Українська літ-ра кінця ХVІІІ-початку ХХ ст.: Навчальний посібник / упорядкув. і передм. В. І. Шкляра. – К.: Грамота, 2003. – С. 466. – (Шкільна б-ка).

Матеріали з фондів ЗБЩ

Гаєвська Н. М. Гімн / Н. М. Гаєвська // Українська літературна енциклопедія. В 5-ти т. Том 1: А-Г. – К.: Голов. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана, 1988. – С. 422.

Гімн // Довідник з історії України (А-Я): Посібник для серед. загальноосв. навч. закл. / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К.: Генеза, 2001. – С. 162.

Державний гімн України: Популярний історичний нарис. – К.: Музична Україна, 2006. – 56 с.

Ковальчук А. «І покажем, що ми, браття, козацького роду...»: До 160-річчя написання тексту Державного Гімну України / Анатолій Ковальчук // Україна молода. – 2022. – 14 вересня. – С. 6.

Павленко Т. П. «Ще не вмерла Україна»: Про Гімн України / Тамара Павленко // Любить Україну: Цикл лекцій з української музичної літератури для шкіл естетичного виховання. – Біла Церква, 1994. – С. 48-49.

Погребенник Ф. «Ще не вмерла Україна» / Федір Погребенник // Українські пісні-гімни. – К.: Товариство «Знання» України; МП «Пам'ятки України», 1992. – С. 4-17. – (Сер. 6 «Кобза» тов-ва «Знання України», № 4; Сер. 3 «Народна культура: українські обряди і звичаї» б-ки журналу «Пам'ятки України», № 4).

«Ще не вмерла України і слава, і доля»: Гімн України // 7я. – 2022. – 1-7 листопада. – С. 9.

Про авторів гімну України

*Михайло Вербицький,
автор музики гімну*

*Павло Чубинський,
автор слів гімну*

Андрусяк Т. Чубинський Павло Платонович / Т. Андрусяк // Довідник з історії України. Т. 3. (Р-Я) / за ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К.: Генеза, 1999. – С. 592-593.

Вербицький Михайло Михайлович // Довідник з історії України (А-Я): Посібник для серед. загальноосв. навч. закл. / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К.: Генеза, 2001. – С. 103.

Вербицький Михайло // Новий довідник: Історія України. – К.: ТОВ «Казка», 2005. – С. 400.

Верменич Я. «Людей і правду я любив»: Павло Платонович Чубинський // Пам'ять століть. – 1999. – № 4. – С. 9.

Гриценко Н. «Людей і правду він любив»: Життя і творчість Павла Чубинського / Н. Гриценко // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 15-17.

Губарев В. К. Вербицький Михайло Михайлович / В. К. Губарев // Історія України: Універсальний ілюстрований довідник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 257.

Губарев В. К. Чубинський Павло Платонович / В. К. Губарев // Історія України: Універсальний ілюстрований довідник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 266.

Даниленко В. Чубинський Павло Платонович / В. Даниленко // Малий словник історії України / ред. кол. В. Смолій та ін. – К.: Либідь, 1997. – С. 445.

Дорош Є. «Капітальна споруда» Павла Чубинського: До 180-річчя від дня народження поета, громадського діяча, етнографа, фольклориста / Є. Дорош // Пенсійний кур'єр. – 2019. – 8 лютого – С. 11.

Зиль А. Енциклопедист народного життя: До 180-річчя з дня народження П. Чубинського / А. Зиль // Слово Просвіти. – 2019. – 24-30 січня. – С. 12.

Кияновська Л. Михайло Вербицький / Л. Кияновська // Українська музична культура: Навч. посіб. – Львів: Тріада плюс, 2008. – С. 50-56.

Кодлюк Я. П. Павло Чубинський / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова // Сто двадцять розповідей про письменників: Довідник для вчителя початкових класів. – К.: Наш час, 2006. – С. 164-166.

Купрієнко Т. В. Видатний етнограф і громадський діяч Павло Платонович Чубинський / Т. В. Купрієнко // Мозаїка

літературного краєзнавства: Методичне видання. – Славутич: Славутичський міський відділ освіти, 2002. – С. 4-8.

Липчанский М. Неизвестный Павел Чубинский: Чего мы не знали об авторе гимна Украины / М. Липчанский // Неделя. – 2020. – 29 січня-4 лютого. – С. 19.

Мельничук Г. «Ще не вмерла Україна»: Павло Чубинський / Георгій Мельничук // 1000 незабутніх імен України. – К.: Школа, 2005. – С. 145-146. – (Серія «1000»).

Одарченко П. Наукова діяльність Павла Чубинського / П. Одарченко // Українська література: Збірник вибраних статей / ред. О. Зінкевич; авт. передмови В. Іванисенко. – К.: Смолоскип, 1995. – С. 300-318.

Оліфіренко С. М. Чубинський Павло / С. М. Оліфіренко, В. В. Оліфіренко, Л. В. Оліфіренко // Універсальний літературний словник-довідник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 394-395.

Погребенник В. Чубинський Павло / В. Погребенник // Українська література у портретах і довідках: Давня література - література ХІХ ст.: Довідник / редкол.: С. Денисюк, В. Дончик, П. Кононенко та ін. – К.: Либідь, 2000. – С. 335-336.

Руденко Ю. Шевченко і Чубинський: ідейно-духовна спорідненість: Вірші «Тарасова ніч» і «Ще не вмерла України...» / Ю. Руденко // Літературна Україна. – 2015. – 23 квітня. – С. 6.

Федоренко В. Життя і творчість автора державного гімну: До 170-річчя Павла Чубинського / В. Федоренко // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 8-9.

Хорунжий Ю. Павло Чубинський – творець українського гімну / Ю. Хорунжий // Мужі чину: Історичні парсуни. – 2-ге вид. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2005. – С. 47-60.

Чернега П. Павло Чубинський – велетень української етнографії / П. Чернега // Слово Просвіти. – 2019. – 7-13 березня. – С. 12.

Чубинський Павло // Новий довідник: Історія України. – К.: ТОВ «КАЗКА», 2005. – С. 414.

Чубинський Павло // Українські поети: Довідник / відповід. за випуск М. І. Преварська. – К.: Велес, 2015. – С. 214-216.

Чубинський Павло // Шляхи сподівань: Українська літ-ра кінця XVIII-початку XX ст.: Навчальний посібник / упорядкув. і передм. В. І. Шкляра. – К.: Грамота, 2003. – С. 465. – (Шкільна б-ка).

Шпак В. Творець гімну України: До 180-річчя з дня народження Павла Чубинського / В. Шпак // Урядовий кур'єр. – 2019. – 19 січня. – С. 8.

«Ще не вмерла України і слава, і доля»: Михайло Вербицький, Павло Чубинський // 7я. – 2022. – 1-7 ноября. – С. 9.

Розробки уроків та сценарії

Бабіна М. Пісня літературного походження. «Ще не вмерла України...» Павла Чубинського і Михайла Вербицького – Національний Гімн нашої держави: Урок у 6 класі / М. Бабіна // Дивослово. – 2015. – № 9. – С. 2-5.

Пасенко Л. «Я син твій, нене Україно, народу парост я твого...»: Літературно-музична композиція, присвячена Павлові Чубинському / Л. Пасенко // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 18-19.

Інтернет-ресурси

Про Державний Гімн України: Закон України від 6 березня 2003 року № 602-IV [Електронний ресурс] // Інформаційно-довідковий сайт «Україна». – Електр. дані. – Режим доступу: http://proukraine.net.ua/?page_id=87. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.10.2023).

Гімн України [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енциклопедія. – Електр. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%96%D0%BC%D0%BD_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8. – Назва з екрану. – Дата останньої правки 23.07.2023. – (Дата звернення 03.10.2023).

Державний гімн України [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://old.uinp.gov.ua/publication/derzhavnii-gimn-ukraini>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.10.2023).

30 років тому Рада затвердила Державний Гімн: Цікаві факти про «Ще не вмерла...» [Електронний ресурс] // Новинарня. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://novynarnia.com/2022/01/15/sche-ne/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.10.2023).

Закшевський П. «Ще не вмерла Україна»: Історія українського гімну [Електронний ресурс] / Патрик Закшевський. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://culture.pl/ua/stattia/shche-ne-vmerla-istoriia-ukrainskoho-himnu>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.10.2023).

10 березня – День Державного Гімну України [Електронний ресурс] – Електр. дані. – Режим доступу: <https://dpu.edu.ua/vsi-novyny-naukovoi-biblioteky/10-bereznia-denderzhavnoho-himnu-ukrainy>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.10.2023).

Гімн України «Ще не вмерла України» [Електронний ресурс] // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=gfkWCdSrVwU>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.10.2023).

Зміст

Вступне слово.....	3
Текст гімну України.....	4
Матеріали з фондів ЗБЦ.....	4
Про авторів гімну України.....	5
Розробки уроків та сценарії.....	8
Інтернет-ресурси.....	9